

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО І ЦИВІЛЬНИЙ ПРОЦЕС; СІМЕЙНЕ ПРАВО; МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

Світлана Дмитрівна ГРИНЬКО,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права,
civil@univer.km.ua

Руслан Віталійович ГРИНЬКО,
кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри конституційного,
адміністративного та міжнародного права
Національної академії Державної прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького (м. Хмельницький),
civil@univer.km.ua

УДК 347.4 (477)

ЗАХОДИ ОПЕРАТИВНОГО ВПЛИВУ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВИКОНАННЯМ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА РАХУНОК БОРЖНИКА

Досліджено особливості застосування заходів оперативного впливу, пов'язаних із виконанням зобов'язання за рахунок боржника. Виділено два види заходів оперативного впливу, пов'язані із виконанням зобов'язання за рахунок боржника: 1) заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням кредитором роботи власними силами за рахунок боржника; 2) заходи оперативного впливу, пов'язані з дорученням кредитора виконання роботи чи надання послуги третій особі за рахунок боржника. Проаналізовано випадки законодавчого закріплення застосування цих заходів оперативного впливу в разі порушення окремих договірних зобов'язань. Зроблено висновок, що виконання зобов'язання за рахунок боржника є заходом оперативного впливу, а примусове виконання обов'язку в натурі — самостійним способом захисту цивільних прав та інтересів. Доведено, що внесення боргу в депозит нотаріуса становить один із способів виконання

зобов'язання боржником, а не є заходом оперативного впливу в зобов'язальних правовідносинах.

Ключові слова: заходи оперативного впливу, виконання зобов'язання, кредитор, боржник, виконання обов'язку в натурі, внесення боргу в депозит нотаріуса.

Держава бере на себе обов'язок утвердження та забезпечення здійснення захисту прав і свобод від порушень і протиправних посягань будь-якими не забороненими законом способами. Для ефективного захисту цивільних прав та інтересів потерпіла особа не завжди повинна звернутися з відповідною вимогою до суду чи до уповноважених державою осіб. Позасудові способи захисту в більшості випадків дозволяють учасникам зобов'язальних правовідносин із найменшими майновими і часовими втратами захистити свої права та інтереси.

У юридичній літературі до різновидів способів захисту цивільних прав та інтересів, що реалізуються в позасудовому порядку, відносять і заходи оперативного впливу. Водночас цивільне законодавство України таким терміном не оперує, хоча окремі види заходів оперативного впливу (відмова від договору, відмова від прийняття неналежного виконання, відмова від зустрічного задоволення у результаті неналежного виконання зобов'язання та ін.) є добре відомими законодавчими конструкціями.

Незважаючи на наукове визнання категорії заходів оперативного впливу, у наукових колах відсутня однастайність щодо їх правової природи, співвідношення з цивільно-правовими санкціями та відповідальністю, способами самозахисту та забезпечення виконання зобов'язання. Це зумовлено тим, що такі заходи захисту застосовуються у зобов'язальних правовідносинах і пов'язані із виконанням зобов'язання, тому вони в більшості випадків, розглядаються як примусове виконання обов'язку в натурі або забезпечення виконання зобов'язання. Крім того, у юридичній науці невирішеним залишилося питання щодо видів заходів оперативного впливу, що породжує появу суперечливих позицій про сутність окремих способів захисту.

Заходи оперативного впливу, як правило, досліджувалися загалом у наукових працях М. М. Агаркова, Ю. Г. Басіна, С. М. Бервено, Т. В. Боднар, С. М. Братуся, М. І. Брагінського, В. В. Вітрянського, В. П. Грібанова, О. В. Дзери, О. О. Красавчікова, В. О. Ойгензіхта, Б. І. Пугінського, С. В. Сарбаша, Г. Л. Стоякіна, І. В. Спасибо-Фатєєвої, Є. О. Харитонова та ін. Зокрема серед останніх напрацювань заходи оперативного впливу вивчалися щодо їх функціонального зв'язку з виконанням зобов'язання у працях В. Д. Андрійцьо — примусове виконання обов'язку в натурі як спосіб захисту цивільних прав [1], Т. М. Карнаух і О. А. Іваненко — притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язань [2; 3] та ін. Водночас відсутні спеціальні наукові дослідження щодо визначення особливостей заходів оперативного впливу, пов'язаних з виконанням зобов'язання за рахунок боржника.

На підставі викладеного можна дійти висновку, що дослідження особливостей заходів оперативного впливу, пов'язаних з виконанням зобов'язання за рахунок боржника, є актуальним, що зумовлює доцільність його розгляду на рівні наукової статті.

Положення про застосування заходів оперативного впливу, пов'язаних із виконанням зобов'язання за рахунок боржника, закріплено у ст. 621 ЦК України, де зазначається: «У разі невиконання боржником для кредитора певної роботи чи ненадання йому послуги кредитор має право виконати цю роботу власними силами або доручити її виконання чи надання послуги третій особі та вимагати від боржника відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором, актами цивільного законодавства або не впливає із суті зобов'язання» [4].

Таким чином, цей захід оперативного впливу застосовується за наявності таких умов:

- 1) порушення договірних зобов'язання, що виявляється в невиконанні боржником для кредитора певної роботи чи ненаданні йому послуги;
- 2) відсутність у договорі чи законі інших наслідків для випадків зазначених порушень;
- 3) можливість застосування такого способу захисту відповідає суті зобов'язання.

Законодавець виділяє два види заходів оперативного впливу, пов'язаних із виконанням зобов'язання за рахунок боржника:

- 1) заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням кредитором роботи власними силами за рахунок боржника;
- 2) заходи оперативного впливу, пов'язані з дорученням кредитора виконання роботи чи надання послуги третій особі за рахунок боржника.

Для другого виду заходів оперативного впливу характерно укладення з третьою стороною договору про виконання робіт чи надання послуг. Водночас особливість цього договору полягає в тому, що він має відплатний характер, а розрахунок буде здійснювати минулий боржник замість замовника. На таку особливість застосування заходів оперативного впливу для договорів підряду вказує й А. Б. Гриняк [5, с. 202–203].

Розглянемо більш детально застосування цих заходів оперативного впливу у випадках порушення окремих договірних зобов'язань.

Такий захід оперативного впливу для договорів купівлі-продажу застосовується у випадках передання продавцем товару покупцеві:

- неналежної якості (п. 3 ч. 1 ст. 678 ЦК України);
- без тари та (або) упаковки чи в неналежних тарі та (або) упаковці (ст. 686 ЦК України);
- незастрахованого, якщо договором було встановлено такий обов'язок (ст. 696 ЦК України).

Заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням зобов'язання за рахунок боржника, застосовуються також у договорах найму (оренди) в таких випадках:

- передання наймодавцем речі наймачеві з гарантією якості, якщо було виявлено недоліки, що перешкоджають її використанню відповідно до договору (п. 3 ч. 2 ст. 768 ЦК України);
- непроведення капітального ремонту речі наймодавцем, що перешкоджає її використанню відповідно до призначення та умов договору (ч. 3 ст. 776 ЦК України);

— передання незастрахованого об'єкта за договором оренди землі, якщо цей обов'язок було встановлено в договорі (ч. 2 ст. 12 Закону «Про оренду землі») [6].

За договором підряду заходи оперативного впливу, пов'язані із виконанням зобов'язання за рахунок боржника, застосовуються за таких обставин:

— замовник має право доручити виправлення роботи іншій особі за рахунок підрядника, якщо останній не виконає вимоги замовника про усунення недоліків у призначений йому для цього строк (ч. 3 ст. 849 ЦК України) [4];

— якщо підрядник відступив від умов договору підряду, що погіршило роботу, або допустив інші недоліки в роботі, замовник має право виправити їх за свій рахунок з правом на відшкодування своїх витрат на виправлення недоліків за рахунок підрядника (ч. 1 ст. 852 ЦК України; п. 3 ч. 1 ст. 858 ЦК України) [4];

— у разі виявлення відступів від договору побутового підряду або інших недоліків у роботі замовник має право вимагати від підрядника відшкодування витрат на їх усунення (ч. 2 ст. 872 ЦК України) [4].

Водночас законодавець не в усіх випадках допускає застосування заходів оперативного впливу, пов'язаних із виконанням зобов'язання за рахунок боржника. Такі способи захисту не застосовуються у зобов'язаннях, які мають безоплатний характер (наприклад, договори дарування, безоплатної позички та ін.), із зазначених нами міркувань.

Більшість цивільно-правових договорів є відплатними, тобто такими, за якими виконання певних дій однією стороною обумовлює сплату певної суми грошей або надання іншого зустрічного задоволення з боку другої сторони договору. Тому законодавець встановлює презумпцію відплатності — «договір є відплатним, якщо інше не встановлено договором, законом або не випливає із суті договору» (ч. 5 ст. 626 ЦК України) [4].

Антиподом відплатного договору є безоплатний договір, за яким «відсутній зустрічний еквівалент у вигляді майна або грошових коштів» [7, с. 698], тобто одна сторона сплачує гроші або надає інше майнове задоволення другій стороні без одержання зустрічного надання. Цивільно-правові договори є безоплатними у двох випадках: якщо це передбачено законом (договір дарування) або має місце домовленість про це в самому договорі (договір позички, договір доручення та ін.).

Здійснення відшкодування витрат боржником, понесених кредитором для забезпечення належного виконання договірних зобов'язання, можливе лише в механізмі виконання відплатного договору. Це зумовлено тим, що вчинення надання зустрічного майнового задоволення для кожної зі сторін становить обов'язок, а не право (наприклад, за договором купівлі-продажу продавець і покупець мають зустрічні зобов'язання майнового характеру). Однак для безоплатних договорів надання зустрічного майнового задоволення за безоплатними договорами не допускається.

Таким чином, заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням зобов'язання за рахунок боржника, неможливо застосовувати до безоплатних договорів, оскільки це буде суперечити їх суті.

У юридичній літературі висловлюється думка про неможливість віднесення виконання зобов'язання за рахунок боржника до заходів оперативного впливу. Так, М. С. Карпов запропонував розглядати таке виконання зобов'язання як спосіб реалізації вимоги про присудження до виконання зобов'язання в натурі [8, с. 8–9, 142]. На його думку, основною метою таких дій кредитора є одержання реального виконання зобов'язання шляхом вчинення відповідних дій самим кредитором або третьою особою за рахунок боржника. При цьому, як стверджує науковець, неможливо досягти названу мету шляхом вчинення лише односторонніх дій. У кредитора виникає також право вимоги до несправного боржника про відшкодування витрат та інших збитків, що становлять заходи цивільно-правової відповідальності [8, с. 8–9, 142].

На нашу думку, наведена позиція зумовлена тим, що виконання зобов'язання за рахунок боржника та примусове виконання обов'язку в натурі пов'язані між собою. Подібність таких способів захисту зумовлює появу міркувань навіть про їх тотожність [9, с. 99]. Такий зв'язок В. Л. Слесарев убачає в тому, що виконання зобов'язання за рахунок боржника має субсидіарний характер, начебто прикриває відсутність правової можливості в кредитора на прямий примус у сфері зобов'язань щодо виконання робіт [10, с. 158]. Таку ситуацію А. А. Павлов пояснює тим, що кожний захід має як безпосередній результат надання кредитору обумовленого виконання, а не його грошовий сурогат [11, с. 82]. Тобто обидва заходи забезпечують належне виконання зобов'язання боржником.

Для того, щоб відповісти на поставлене в науці питання, слід здійснити порівняльний аналіз заходів примусового виконання обов'язку в натурі та заходів оперативного впливу в зобов'язальних правовідносинах.

Насамперед слід зазначити, що примусове виконання обов'язку в натурі є традиційним способом захисту цивільних прав, який одержав законодавче закріплення у ст. 12 (п. 5 ч. 2) ЦК України [4]. Як зазначав Й. О. Покровський, теоретично найбільш ідеальним засобом був би такий, який надавав би кредитору те, що становить зміст зобов'язання; і там, де це технічно можливо, немає підстав відмовлятися праву від виконання *in natura*. Лише там, де це неможливо або з тих чи інших міркувань недоцільно, необхідно застосовувати інші засоби [12, с. 242].

Примусове виконання обов'язку в натурі як захід захисту цивільних прав означає, що правопорушник (боржник) на вимогу потерпілого (кредитора) зобов'язаний реально виконати взяте на себе за договором зобов'язання.

Слід зазначити, що вказівка на примусовий характер виконання такого обов'язку зумовлює появу думок у юридичній літературі про можливість застосування такого способу захисту лише за рішенням суду.

На думку А. А. Павлова, виконання зобов'язання за рахунок боржника становить самостійний спосіб захисту, а не присудження до виконання в натурі [13, с. 82–83].

Він убачає самостійний характер такого способу захисту в таких аспектах:

1) своєрідність суб'єкта виконання (кредитора за основним зобов'язанням);

2) виконання зобов'язання за рахунок боржника як захід захисту прав кредитора здійснюється самостійно без звернення до компетентних державних органів (спосіб самозахисту), а присудження виконання в натурі є юрисдикційним заходом, який реалізується судовими органами;

3) мета забезпечення реального виконання боржником свого обов'язку при виконанні такого способу захисту, як виконання зобов'язання за рахунок боржника, досягається шляхом не прямого, а побічного примусу.

Погроза можливого стягнення з боржника витрат кредитора на виконання зобов'язання становить стимул для боржника до належної поведінки (реального виконання свого обов'язку) [13, с. 82–83].

Вважаємо вищенаведене розмежування виконання зобов'язання за рахунок боржника та присудження до виконання в натурі правильним, зокрема висновок науковця про обов'язковість присудження виконання обов'язку в натурі судовими органами. Слід зазначити, що подібні міркування висловлює й В. Д. Андрійцьо: «Примусове виконання обов'язку в натурі належить до групи юрисдикційних (процесуальних) способів захисту цивільних прав, під якими ми розуміємо способи, реалізація яких відбувається обов'язково за участю державних органів примусу» [1, с. 283]. Така думка, мабуть, спричинена тим, що законодавець відніс присудження до виконання в натурі до судового способу захисту (ст. 16 ЦК України) [4].

У гл. 2 розділу 1 книги ЦК України [4] мова йде про форми здійснення захисту цивільних прав та інтересів. При цьому законодавець деталізує саме способи захисту судом, але цим він не виключає можливість застосування названих у ст. 16 ЦК України способів захисту в разі самозахисту. У випадках самостійного здійснення кредитором захисту цивільних прав він вільний у виборі способів самозахисту, тому законодавець не називає у ст. 19 ЦК України такі способи. Разом з тим кредитор звертається до суду за захистом тоді, коли не одержав добровільного виконання боржником договірною зобов'язання. Відповідно за наявності добровільних дій боржника у кредитора немає потреби застосовувати судовий захист.

Вказівка на «присудження» виконання обов'язку в натурі, на перший погляд, також може призвести до висновку про примусове застосування такого способу захисту, до процесуального способу захисту. Однак примусом позначається дія, до вчинення якої боржника хтось змусив. Саме цим «хтось» може бути й сам кредитор, а не лише суд. Як слушно зазначає Т. І. Ілларіонова, «примус — невід'ємний атрибут матеріального права і обов'язку. Порухення обов'язку створює правомочність суб'єкта на примус у конкретній формі як галузевий варіант поведінки потерпілого стосовно завдавача. Зміст примусового заходу становить порушений завдавачем обов'язок (порушене право), а не процесуальні дії судового органу» [14, с. 53]. Водночас кредитор реалізує надане йому законом право на примус щодо боржника шляхом звернення до судових органів, оскільки держава гарантує кожному захист цивільних прав та інтересів у разі їх порушення.

Розглянемо заходи примусового виконання обов'язку в натурі на прикладі випадків порушення договору купівлі-продажу:

— встановлення покупцем розумного строку для передання належності та документи, що стосуються товару і підлягають переданню разом з товаром (ст. 666 ЦК України);

— право покупця вимагати від продавця передання кількості товару, якої не вистачає (ст. 670 ЦК України);

— право покупця вимагати від продавця заміни частини товару, що не відповідає асортименту, товаром в асортименті, який не встановлено договором (ст. 672 ЦК України);

— право покупця у разі передання товару неналежної якості вимагати від продавця безоплатного усунення недоліків у розумний строк; заміни товару (ст. 678 ЦК України);

— право покупця вимагати від продавця доукомплектування товару в розумний строк, заміни некомплектного товару на комплектний (ст. 684 ЦК України);

— право покупця вимагати від продавця передання товару в належних тарі та (або) упаковці або заміни неналежних тари та (або) упаковки (ст. 686 ЦК України);

— право покупця вимагати від покупця оплати товару та сплати відсотків за користування чужими грошовими коштами в разі її протермінування (ч. 3 ст. 692 ЦК України) [4].

Вищезазначене дозволяє зробити висновок про самостійний характер як способів захисту виконанням зобов'язання за рахунок боржника, так і примусового виконання обов'язку в натурі, оскільки вони різняться в таких аспектах:

1) виконання зобов'язання за рахунок боржника здійснюється самим кредитором або його повіреним, а у разі реалізації примусового виконання обов'язку в натурі зобов'язання виконує сам боржник;

2) виконання зобов'язання за рахунок боржника завжди здійснюється кредитором без звернення до компетентних органів або осіб, а примусове виконання обов'язку в натурі здійснюється примусово за рішенням суду;

3) способи захисту з виконання зобов'язання за рахунок боржника застосовуються лише у випадках порушення договірної зобов'язання або створення загрози такому порушенню, якщо це передбачено законом або договором, а примусове виконання обов'язку в натурі — у разі порушення договірної зобов'язання, незалежно від встановлення такого способу в законі чи у договорі.

У юридичній літературі висловлюються міркування про віднесення до заходів оперативного впливу внесення боргу в депозит нотаріуса (М. С. Карпов) [8, с. 98–99]. З такою позицією погодитися не можна.

Відповідно до ст. 537 ЦК України «боржник має право виконати свій обов'язок шляхом внесення належних з нього кредиторів грошей або цінних паперів у депозит нотаріуса, нотаріальної контори» [4].

Таким правом він наділяється у трьох випадках:

1) за відсутності кредитора або уповноваженої ним особи в місці виконання зобов'язання;

2) у разі ухилення кредитора або уповноваженої ним особи від прийняття виконання або в разі іншого протермінування з їхнього боку;
3) за відсутності представника недієздатного кредитора (ч. 1 ст. 537 ЦК України) [4].

Тобто внесення боргу в депозит нотаріуса, нотаріальної контори є виконанням зобов'язання, яке боржник виконує через нотаріуса на користь кредитора.

Про правильність зробленого нами висновку знаходимо підтвердження у Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженому наказом Мін'юсту України від 22 лютого 2012 р. № 295/5, де зазначається, що депонування грошових сум у депозиті нотаріуса здійснюється з метою виконання зобов'язання та наступного їх безготівкового перерахування нотаріусом особі, на ім'я якої вони були внесені безготівковим шляхом (гл. 21 п. 1.1) [15]. При цьому прийняття нотаріусом грошових сум і цінних паперів проводиться за місцем виконання зобов'язання (гл. 21 п. 1.1) [15].

Водночас нотаріус, взявши на себе таке зобов'язання, виконує охоронну функцію, спрямовану на охорону і захист прав та інтересів учасників договірної зобов'язання. «Нотаріат — це орган, який від імені держави виконує функції щодо охорони прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб шляхом вчинення нотаріальних дій» [16, с. 58; 72, с. 30–31]. «Ця функція, як зазначає Ю. В. Желіховська, відображає місце нотаріату, який забезпечує законність і правомірність юридичних дій учасників цивільного обігу. В рамках правоохоронної функції нотаріат за допомогою властивих йому правових засобів вирішує цілий ряд завдань» [16, с. 58; 172, с. 58].

На думку Ю. В. Желіховської, «внесення грошових сум чи цінних паперів є виконанням зобов'язання боржником, тому їх повернення особі, яка їх внесла, можливе лише в певних випадках. По-перше, якщо стосовно повернення боржникові внесених сум на це є письмова згода кредитора; по-друге, це можливо за рішенням суду» [16, с. 157].

Таким чином, внесення боргу в депозит нотаріуса не є заходом оперативного впливу в зобов'язальних правовідносинах, а становить один зі способів виконання зобов'язання боржником. Це зумовлено тим, що, внівши грошову суму в депозит нотаріуса, боржник вважається таким, що виконав зобов'язання належним чином.

Вищезазначене дозволяє зробити висновок про те, що заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням зобов'язання за рахунок боржника, є двох видів:

1) заходи оперативного впливу, пов'язані з виконанням кредитором роботи власними силами за рахунок боржника;

2) заходи оперативного впливу, пов'язані з дорученням кредитора виконання роботи чи надання послуги третій особі за рахунок боржника.

Такі заходи оперативного захисту не застосовуються у зобов'язаннях, які мають безоплатний характер, що зумовлено відсутністю зустрічного

майнового задоволення між сторонами, тому доцільно доповнити ст. 621 частиною другою у такій редакції:

«Заходи оперативного захисту, пов'язані з виконанням зобов'язання за рахунок боржника, не застосовуються у зобов'язаннях, які виникають із безоплатних договорів».

Виконання зобов'язання за рахунок боржника є заходом оперативного впливу, а примусове виконання обов'язку в натурі — самостійним способом захисту цивільних прав та інтересів. Внесення боргу в депозит нотаріуса — один із способів виконання зобов'язання боржником, а не захід оперативного впливу в зобов'язальних правовідносинах.

Список використаних джерел

1. Андрійцьо, В. Д. Примусове виконання обов'язку в натурі в зобов'язаннях з передачі майна [Текст] / В. Д. Андрійцьо // Держава і право. — Вип. 20. — К., 2003. — С. 283–287.
2. Карнаух, Т. М. Притримання як спосіб забезпечення виконання зобов'язання [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Карнаух Тетяна Миколаївна. — К., 2007. — 240 арк.
3. Іваненко, О. А. Цивільно-правове регулювання притримання [Текст] : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Іваненко Олеся Анатоліївна. — К., 2008. — 192 арк.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435–IV [Текст] // Офіційний вісник України. — 2003. — № 11. — Ст. 461.
5. Гриняк, А. Б. Теоретичні засади правового регулювання підрядних зобов'язань у цивільному праві України [Текст] : монограф. / А. Б. Гриняк. — К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2013. — 374 с.
6. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 р. № 161–XIV; у ред. Закону України від 02.10.2003 р. № 1211–IV [Текст] // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 10. — Ст. 102.
7. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар [Текст] / Є. О. Харитонов, І. М. Кучеренко, О. І. Харитонова та ін. ; за ред. Є. О. Харитонова. — Х. : Одиссей, 2006. — 1200 с.
8. Карпов, М. С. Гражданско-правовые меры оперативного воздействия [Текст] : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Карпов Максим Сергеевич. — М., 2003. — 171 л.
9. Менгилеев, Ш. М. Защита имущественных прав граждан [Текст] / Ш. М. Менгилеев ; отв. ред. В. А. Ойгензихт. — Душанбе : Ирфон, 1989. — 156 с.
10. Слесарев, В. Л. Экономические санкции в советском гражданском праве [Текст] / В. Л. Слесарев. — Красноярск : Изд-во Красноярского ун-та, 1989. — 186 с.
11. Павлов, А. А. Присуждение к исполнению обязанности в натуре как способ защиты гражданских прав в обязательственных правоотношениях [Текст] / А. А. Павлов. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. — 203 с.
12. Покровский, И. А. Основные проблемы гражданского права [Текст] / И. А. Покровский. — М. : Статут, 2013. — 351 с.
13. Павлов, А. А. Присуждение к исполнению обязанности в натуре как способ защиты гражданских прав в обязательственных правоотношениях

- [Текст] / А. А. Павлов. — СПб. : Юридический центр Пресс, 2001. — 203 с.
14. Илларионова, Т. И. Механизм действия гражданско-правовых охранительных мер [Текст] / Т. И. Илларионова. — Свердловск : Изд-во Урал. ун-та, 1980. — 76 с.
15. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 295/5 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Законодавство України. — URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12>.
16. Желіховська, Ю. В. Охорона цивільних прав та інтересів нотаріусом [Текст] : монограф. / Ю. В. Желіховська. — Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2012. — 216 с.

*Рекомендовано до друку кафедрою цивільного права та процесу
Хмельницького університету управління та права
(протокол № 11 від 24 лютого 2016 року)*

Надійшла до редакції 25.02.2016

Гринько С. Д., Гринько Р. В. Меры оперативного воздействия, связанные с исполнением обязательства за счет должника

Исследованы особенности применения мер оперативного воздействия, связанных с исполнением обязательства за счет должника. Выделены два вида мер оперативного воздействия, связанных с исполнением обязательства за счет должника: 1) меры оперативного воздействия, связанные с выполнением кредитором работы собственными силами за счет должника; 2) меры оперативного воздействия, связанные с поручением кредитором выполнения работы или оказания услуги третьему лицу за счет должника. Проанализированы случаи законодательного закрепления применения этих мер оперативного воздействия в случае нарушения отдельных договорных обязательств. Сделан вывод, что исполнение обязательства за счет должника является мерой оперативного воздействия, а принудительное исполнение обязанности в натуре — самостоятельным способом защиты гражданских прав и интересов. Доказано, что внесение долга в депозит нотариуса составляет один из способов исполнения обязательства должником, а не является мерой оперативного воздействия в обязательственных отношениях.

Ключевые слова: меры оперативного воздействия, исполнение обязательства, кредитор, должник, исполнение обязанности в натуре, внесение долга в депозит нотариуса.

Hrynko, S. D.; Hrynko, R. V. The Measures of an Operational Impact Connected with Execution of the Obligation at the Expense of the Debtor

Features of application of the measures of an operational impact connected with execution of the obligation at the expense of the debtor are investigated. Two types of the measures of an operational impact connected with execution of the obligation at the expense of the debtor are allocated: 1) the measures of an operational impact connected with performance by the creditor of work with own forces at the expense of the debtor; 2) the measures of an operational impact connected with an assignment the creditor of performance of work or rendering service to the third party at the expense of the debtor. Cases of legislative fixing of application of these measures of an operational impact in case of violation of separate contractual obligations are analysed. The conclusion is drawn that execution of the obligation at the expense of the debtor is a measure of an operational impact, and compulsory discharge of duty in nature — an independent way of protection of the civil rights and interests. It is proved that entering of a debt into the deposit of the notary makes one of ways of execution of the obligation by the debtor, but isn't a measure of an operational impact in obligations legal relationship.

Keywords: *measures of an operational impact, execution of the obligation, the creditor, the debtor, discharge of duty in nature, entering of a debt into the deposit of the notary.*

